

CAT

Habitar el co_lapse

Irene Pe

Comissariada per Mercè Alsina. En col·laboració amb l'Arxiu Tobella

Amb el lema «Break. Un nou ordre visual», la 9a edició del festival Panoràmic proposa una reflexió sobre el primer quart del segle XXI i els canvis geopolítics, tecnològics i de governança profunds que s'hi han esdevingut, i també sobre com aquestes transformacions i tecnologies, com ara la IA, han repercutit en la naturalesa de la imatge.

El terme *break* fa referència, d'una banda, al sentit de fractura, però, d'altra banda, també al de pausa, a la necessitat de gestionar tots aquests canvis i pensar si aquest és el futur que havíem imaginat, i fer-ho des de la imatge.

En la secció Panoràmic File, set artistes s'endinsen en arxius per explorar el concepte de pausa en dispositius en els quals aquest concepte de suspensió temporal es troba d'alguna manera implícit.

«Habitar el co_lapse» (2025), Irene Pe

«Ara pot ser un bon moment per repensar quina aparença podria tenir una revolució. Potser no s'assembla a una marxa als carrers de cossos capacitats i enutjats. Potser s'assembla més al món quiet, aturant-se perquè tots els cossos dins seu estan exhausts, perquè la cura ha de ser prioritzada abans que sigui massa tard. Aquells de nosaltres per als qui la malaltia és una realitat de cada dia, coneixem des de fa molt sobre la seva potència revolucionària. Sabem que una revolució pot tenir l'aparença d'un cos horitzontal a un llit sense poder anar a treballar. Sabem que pot ser representada com a centenars de milers de cossos al llit, organitzant una vaga de lloguers, separant el valor de la vida de la productivitat capitalista. [...] sabem que pot ser representada com els treballs de suport i cura expandint-se exponencialment, totxs nosaltres estenent-nos cap a tota la gent que coneixem, totxs els que coneixem donant un cop de mà. [...] ens havíem estat preguntant quan aquesta comunitat notaria com de revolucionari és l'acte de la cura comunal.»

Teoria de la dona malalta. Postdata: 5 anys 1 pandèmia.

Johanna Hedva

A «Habitar el co_lapse», l'artista Irene Pe (Terrassa, 1975) explora la pausa com a qüestió política vers les violències sistèmiques i proposa un nou imaginari des de l'experiència del cos malalt crònic. La seva proposta s'emmarca en aquesta època intensament visual en què la proliferació i el consum accelerat d'imatges han passat a ser centrals en les nostres vides. En aquest context, la pausa no es converteix en una realitat, perquè està concebuda a través de moments de descans i oci que estan constantment enregistrats.

En un món que està sent devorat pel capitalisme neoliberal i les seves violències, Irene Pe observa que la cruïlla en la qual conflueixen la manca d'un descans i un lleure desconnectats de l'acceleració amb el creixement del malestar social, la precarització laboral i la crisi dels ecosistemes és precisament l'espai on es produeix el col·lapse dels cossos humans, l'emmalaltiment. Per ella, aquests cossos emmalaltits, especialment els cossos malalts crònics, són la massa residual invisibilitzada que resulta de les pràctiques neoliberals. Aquests cossos, continua, es desplacen de l'esfera social i han d'ocupar sovint l'espai privat, fora de l'ull públic, en un espai més enllà dels marges, en el reialme de l'invisible i, per tant, en un lloc socialment inexistent. Aquest espai és l'interior de la casa i, en els casos més extrems, el llit. Com a malalta crònica, però, Irene Pe posa en qüestió la idea del jaç com a espai de descans, repòs i recuperació.

L'artista presenta, en el festival Panoràmic 2025, una proposta de possible imaginari de supervivència malalta que és en si mateixa lluita vers la violència neoliberal i tots els seus fills, en especial el capacitisme*. En afirmar que els cossos malalts crònics existeixen, que el seu cos malalt existeix, comparteix l'imaginari de la no-presència social d'aquests cossos, del seu cos. Són imatges que, com ella mateixa descriu, presenten vivències no normatives, desaccelerades, pausades forçadament, tossudament anticapitalistes i rotundament anticapacitistes. Anticapacitista en el sentit que denuncia les diverses formes estructurals, socials, mèdiques o culturals, entre d'altres, de discriminació, perjudici i violència vers els cossos amb diversitat funcional, neurodivergència o malaltia.

Des de l'experiència com a malalta crònica, doncs, Irene Pe elabora un discurs al voltant de l'acceleració i la pausa com a causa i resultat, respectivament, de cossos en col·lapse dins del capitalisme neoliberal i en oposició a l'imaginari normatiu i homogeneïtzador.

Parteix d'imatges de lluita social, obrera i ciutadana i de registres de persones hospitalitzades, procedents del fons de l'Arxiu Tobella de Terrassa, que combina amb d'altres del seu arxiu personal que documenten els moments de brots i crisis del seu propi cos malalt i amb dolor crònic. D'aquesta manera, l'artista presenta la pausa forçosa dels cossos que emmalalteixen com un estat de lluita i resistència permanent. En la línia d'altres treballs anteriors, utilitza l'arxiu documental i l'hibrida amb elements de la imaginació i la ciència-ficció especulativa, feminista i queer, per construir un possible imaginari de supervivència malalta. «Habitar el co_lapse» s'estructura en tres capítols:

A *CO_LAPSE I: lluita i resistència malalta* combina una selecció de fotografies documentals de jornades de vaga

del fons històric de l'Arxiu Tobella de Terrassa i un autorretrat mutant esdevingut de la reconfiguració i assemblatge d'imatges de l'arxiu fotogràfic del seu cos malalt i tolit en l'espai públic i privat. D'aquesta manera, posa en relleu com no tots els cossos afectats i en lluita poden participar d'aquestes pràctiques reivindicatives.

A *CO_LAPSE II: epistemologies tolides*, a través d'una imatge de persones hospitalitzades del fons de l'Arxiu Tobella i d'imatges del seu arxiu fotogràfic i sonor de moments de brot i crisi a causa de la malaltia, l'artista explora el punt de vista de la veu que narra les imatges, en un cas, de l'experiència malalta observada, i en l'altre, de l'experiència malalta encarnada.

CO_LAPSE III: aquest dolor no és només meu documenta i pren la forma d'un darrer tatuatge —el seu cos ja no pot sostenir més dolor— que completa l'arxiu de la història del seu cos, que ha anat depositant durant dècades sobre la seva pell.

*Conjunt de violències i discriminacions vers les persones discapacitades, malaltes i/o neurodivergents.

Llistat d'obres

CO_LAPSE I: lluita i resistència malalta

2025

Irene Pe

Collage digital en vinil.

Imatges d'arxiu:

- La Vaga de 1911, autoria desconeguda / Arxiu Tobella.
- Al Raval, 9.11.1978, Miquel Mundet / Arxiu Tobella.
- Manifestació #lai@flautes-Terrassa, 05.05.2018, Montse Saludes / Arxiu Tobella.
- Manifestació CDR Terrassa, 21.02.2019, Montse Saludes / Arxiu Tobella.
- Manifestació 8M #TERRASSAVAGAFEMINISTA, 08.03.2019, Montse Saludes / Arxiu Tobella.
- Manifestació 8M marxa de torxes, 07.03.2022, Montse Saludes / Arxiu Tobella.

CO_LAPSE II: epistemologies tolides_l'imaginari malalt

2025

Irene Pe

Collage digital en vinil.

Imatge d'arxiu:

- Malalts a l'hospital, Lluís Corominas / Arxiu Tobella.

CO_LAPSE II_I: epistemologies tolides_a través de la finestra: quedar-se a dins és estar fora

2025

Irene Pe

Fotografia en vinil i peça sonora.

Escanegeu el codi QR per escoltar la peça sonora.

CO_LAPSE III: aquest dolor no és només meu

2025

Irene Pe (text Elena Prous, tatuatge Jess Espinoza, imatge Cloe Masotta)

Fotografia sobre alumini.